

Kulturmiljöhänsyn vid gallring

Gallringen formar skogen

Gallring i skogsbruk är i princip samma sak som röjning. Skillnaden är att du vid gallring plockar ut virke som har ett ekonomiskt värde. Det är också nu som du kan förstärka de värden i skogen som är viktiga för dig, t ex kulturmiljövärden.

Förutom att gallra avseende trädgrovlek, trädslagsblandning eller framkomlighet ska även gallringen utföras så att värdefulla natur- och kulturmiljöer bevaras.

Gallring kan utföras flera gånger under skogens omloppstid.

Skogslivscykeln ovan är hämtad från Skogforsk 2016, kompletterad av KomUT.

Alla värden i skogen ska beaktas

Varje år gallras mellan 300 000 och 350 000 hektar skog i Sverige. Gallringen ger skogsägaren inkomster tidigt under omloppstiden och bidrar dessutom till att öka värdet på den skog som står kvar.

Det är inte bara den ekonomiska aspekten som ska beaktas utan alla värden som finns i en skog.

Det landskap som vi har runt omkring oss är resultatet av människans ständigt nyttjande av naturen. Därför kan det även finnas många höga natur- och kulturvärden i en skog.

Visste du att: Bland granar och tallar i skogen kanske du upptäcker ett och annat fruktträd, syrener eller snöbärsbuskar. Då är chansen stor att du även kan hitta husgrunder.

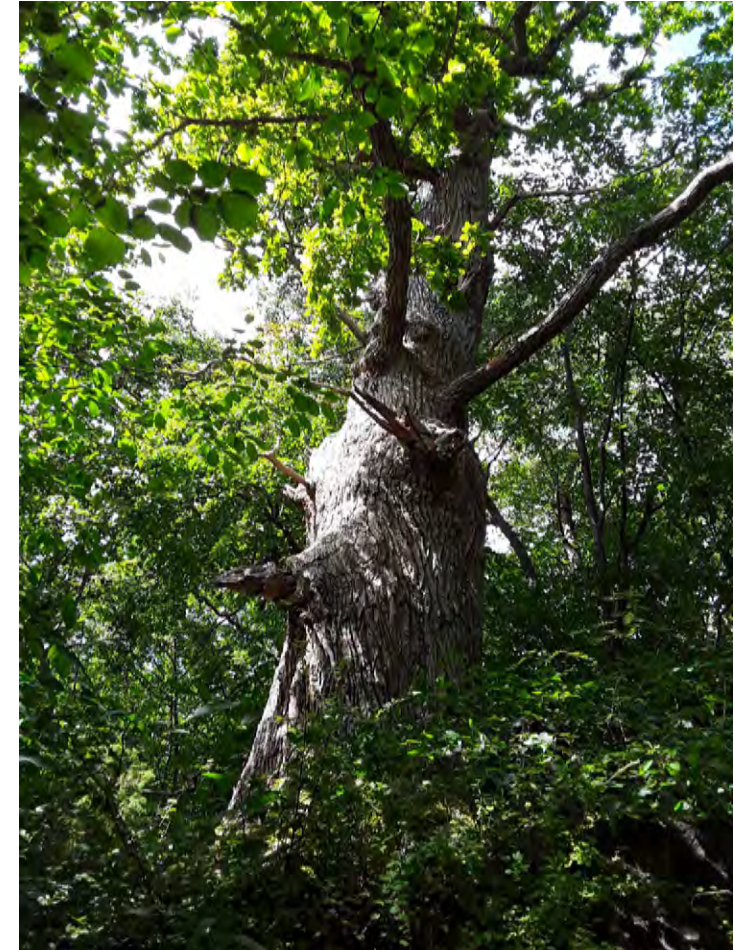

Planera din gallring med hänsyn till natur- och kulturmiljövärden

Många gånger hör natur- och kulturvärden ihop. Träd och växter i skogen kan berätta om tidigare användning av marken och även utgöra signalfunktion för att identifiera forn- och kulturlämningar.

Enbuskar, grova ekar och andra lövträd berättar om ett öppet landskap, ofta ett beteslandskap. Dessa träd är viktiga att bevara för den biologiska mångfalden, som vi alla är beroende av.

Visste du att: Gustav Vasa år 1558 bestämde att alla ekar skulle tillhöra kronan och inte den enskilde markägaren. Detta för att säkra virkesförsörjningen till flottan. Förbudet gällde fram till år 1830.

Gläntor kring forn- och kulturlämningar skapar kontraster

Det är en fördel om det redan i gallringsskedet finns gläntor kring lämningarna. Dessa blir tydliga kontraster till den omgivande skogen och signalerar att det kan finnas värden att ta hänsyn till.

Om det inte finns gläntor är det lämpligt att göra sådana nu. Skapa gärna kulturstubbar 2-5 m utanför lämningens ytterkant.

Det är inte bara forn- och kulturlämningar som gynnas av öppna ytor. Gläntor i skogen behövs även för vissa djur och växter, vilket främjar den biologiska mångfalden.

Visste du att: Gläntor kan synas på ortofotot. Det kan underlätta den planering som görs vid skrivbordet. På bilden syns en tät skog med två gläntor som inte planterats eftersom där finns gravrösen.

Planera din gallring med hänsyn till natur- och kulturmiljövärden

Inför gallring:

- Använd skogsskötselplanens samlade information.
- Kontrollera på kartan att informationen stämmer.
- Besikta området i fält.

På detta sätt kan du planera gallringen, eventuella stickvägar och upplag så att största möjliga hänsyn tas till lämningarna.

Visste du att: Där granskogen nu breder ut sig kanske det såg ut så här en gång i tiden.

Undvik forn- och kulturlämningar vid anläggning av stickvägar

Du behöver kunskap om vilken hänsyn själva gallringen kräver och hur du kan förbättra inför nästa åtgärd.

Idag sker första gallringen antingen **med** eller **utan** stickvägar.

När en stickväg tas upp sker detta med en avverkningsmaskin. Den fäller, kvistar och kapar träden. Slutligen lägger den virket så att en skotare kan nå virket och köra ut det till avlägg. Cirka 70 % av utgallrat virke kommer från själva stickvägarna. Samma stickväg används sen vid kommande gallringar.

Var noga med att inte lägga stickvägar där forn- och kulturlämningar berörs. Undvik även att använda eller skada befintliga stigar och vägar när du anlägger stickvägar.

Visste du att: Några av de vanligaste friluftaktiviteterna i Sverige utgörs av skogs promenader och vistelse i skog och mark.

Gallra bort alla träd och buskar från lämningen!

För att undvika skador på forn- och kulturlämningar och för att underlätta framtida skogsbruksåtgärder ska du tänka på att:

- gallra bort de träd och buskar som växer på lämningen.
- undvik att lägga ris på synliga strukturer som broar, diken, stybbgropar eller vallar.
- bevara lövträd, bärande träd och kulturväxter som växer intill lämningen.

Tillsammans med väl omhändertagna stigar och vägar ger de öppna gläntorna vid röjda forn- och kulturlämningar både höga sociala, kulturella och biologiska värden.

Visste du att: Intill en kolbotten finns det ofta en grund efter en kolarkoja. Ibland är spismursröset det enda som är synligt.

Kontakt

Har du frågor eller funderingar kring innehållet?
Hör av dig via e-post till: halland@lansstyrelsen.se

